

Міністерство освіти і науки України
 Національний технічний університет
 «Дніпровська політехніка»
Механіко машинобудівний факультет
 (факультет)
 Кафедра управління на транспорті
 (повна назва)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню бакалавра

(бакалавра, спеціаліста, магістра)

студента Войта Богдана Євгеновича

(ІПБ)

академічної групи 275-20-2

(шифр)

Спеціальності 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

(код і назва спеціальності)

на тему «Розробка раціональної технології доставки харчових продуктів з Італії до України на прикладі ТОВ «АДІТОН»»

(назва за наказом ректора)

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинго- вою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи розділів:	<i>Клименко І.Ю.</i>			
Аналітично-маркетинговий	<i>Клименко І.Ю.</i>			
Технологічний	<i>Клименко І.Ю.</i>			
Охорона праці	<i>Чеберячко С.І.</i>			
Економічний	<i>Романюк Н.М.</i>			
Рецензент	<i>Малієнко А.В.</i>			
Нормоконтролер	<i>Федоряченко С.О.</i>			

Дніпро
2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

управління на транспорті

(повна назва)

Таран І. О.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 20 _____ року

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу

ступеню бакалавра

(бакалавра, спеціаліста, магістра)

студента Войта Б.Є. академічної групи 275-20-2

(прізвище та ініціали)

(шифр)

спеціальності 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

(код і назва спеціальності)

на тему «Розробка раціональної технології доставки харчових продуктів з Італії до України на прикладі ТОВ «АДІТОН»

(назва за наказом ректора)

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 30.04.2024 р. № 380-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
Аналітично-маркетинговий	Надати характеристику об'єкта дослідження, провести дослідження імпорту продуктів харчування; проаналізувати експортно-імпортні відносини України та Італії, оцінити перспективи розвитку; оцінити конкурентоспроможність підприємства	27.05.2024 р.
Технологічний	Визначити обсяги перевезень; здійснити вибір рухомого складу для перевезень; здійснити маршрутизацію перевезень, провести розрахунок техніко-експлуатаційних; визначити раціональний варіант доставки; розробити графік руху водіїв при перевезенні вантажу	10.06.2024 р.
Охорона праці	Визначити ергономічні ризики на робочому місці і запропоновані технічні рішення щодо їх зменшення чи усунення	17.06.2024 р.
Економічний	Здійснити розрахунок економічних показників роботи автомобілів після впровадження проектних рішень	24.06.2024 р.

Завдання видано

(підпис керівника)

Клименко І.Ю

(прізвище, ініціали)

Дата видачі _____

Дата подання до екзаменаційної комісії _____

Прийнято до виконання

(підпис студента)

Войт Б.Є.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 99 с., 12 рис., 20 табл., 31 джерел.

Мета дослідження – удосконалення процесу доставки оливкової олії з Італії до України, а також у розробка комплексу рекомендацій щодо розробки раціональної технології доставки.

Об'єкт дослідження – транспортний процес перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Предмет дослідження – технологія перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Методи дослідження – загальнотеоретичні методи: аналіз, синтез, індуктивно-дедуктивний аналіз, моделювання, загальна теорія систем, економіко-статистичні методи.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, 4 розділів та висновків.

У вступі відображено сучасний стан організації перевезень в умовах сьогодення, поставлено завдання для досягнення поставленої в роботі мети.

У першому розділі проведено маркетингові дослідження ринку перевезень оливкової олії, розглянуто особливості перевезень та варіанти доставки вантажу, надано характеристику підприємства, оцінено його конкурентоспроможність.

У другому розділі було визначено раціональний варіант доставки, розроблено графік роботи та відпочинку водіїв при перевезенні вантажу.

В третьому розділі проведено аналіз небезпек і чинників при роботі водіїв та методи їх запобігання.

Четвертий розділ присвячено визначенню економічної ефективності.

Рекомендації до впровадження: результати можуть застосовуватися при організації роботи транспортних підприємств та в учбовому процесі.

**МІЖНАРОДНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ, КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ,
МАРШРУТИЗАЦІЯ, ТЕХНІКО-ЕКСПЛУАТАЦІЙНІ ПОКАЗНИКИ**

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1 АНАЛІТИЧНО-МАРКЕТИНГОВИЙ РОЗДІЛ	Ошибка! Закладка не определена.
1.1 Торгово-економічне співробітництво України та Італії ...	Ошибка! Закладка не определена.
1.2 Імпорт оливкової олії до України.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.3 Логістичні схеми доставки вантажів з Італії до України..	Ошибка! Закладка не определена.
1.4 Загальна характеристика ТОВ «АДІТОН»	Ошибка! Закладка не определена.
1.5 Оцінка конкурентоспроможності та напрямки її підвищення.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.6 Висновки за розділом.....	Ошибка! Закладка не определена.
2 ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗДІЛ.....	Ошибка! Закладка не определена.
2.1 Планування міжнародного маршруту доставки оливкової олії	Ошибка! Закладка не определена.
2.2 Формування транспортного пакету	Ошибка! Закладка не определена.
2.3 Вибір рухомого складу	Ошибка! Закладка не определена.
2.4 Розробка маршрутів руху	Ошибка! Закладка не определена.
2.5 Визначення раціонального варіанту доставки за результатами розрахунків техніко-експлуатаційних показників роботи автомобілів .	Ошибка! Закладка не определена.
2.6 Обґрунтування схеми роботи транспортних засобів і їх екіпажів та побудова графіків роботи на маршрутах	Ошибка! Закладка не определена.
2.7 Висновки за розділом.....	Ошибка! Закладка не определена.
3 РОЗДІЛ ОХОРОНИ ПРАЦІ	Ошибка! Закладка не определена.
3.1 Аналіз професійних ризиків на робочому місці	Ошибка! Закладка не определена.
3.2 Обґрунтування запобіжних дій.....	Ошибка! Закладка не определена.
3.3 Висновок за розділом.....	Ошибка! Закладка не определена.
4 ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗДІЛ	Ошибка! Закладка не определена.

4.1 Розрахунок виробничої програми з експлуатації рухомого складу ...	Ошибка! Закладка не определена.
4.2 План матеріально-технічного забезпечення.....	Ошибка! Закладка не определена.
4.3 Розрахунок транспортних витрат	Ошибка! Закладка не определена.
4.5 Висновки за розділом.....	Ошибка! Закладка не определена.
ВИСНОВОК.....	8
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	13

ВСТУП

З кожним роком зростає значимість автомобільних вантажних міжнародних перевезень як ключового елемента світової економіки. Передові технології, глобалізація та розширення міжнародних торговельних стосунків сприяють неабиякому збільшенню обсягів перевезень вантажів через державні кордони. Ці процеси дозволяють підприємствам отримувати доступ до нових ринків, а споживачам – насолоджуватися продуктами із різних куточків світу.

Питанням транспортної логістики, зокрема ефективної доставки продукції, в сучасних компаніях, що розвиваються, намагаються приділяти досить велику увагу, оскільки компанії безперервно поставляють товар споживачеві, який, у свою чергу, має бути впевнений у тому, що продукція буде доставлена вчасно, що визначає актуальність питання ефективної оптимізації доставки вантажів споживачам. Правильно організована система доставки вантажів дозволить підприємству отримати переваги, пов'язані з мінімізацією транспортних витрат, скороченням строків доставки, виключенням зайвих пробігів.

Для економічно вигідних маршрутів доставки потрібно приймати до уваги багато параметрів – адресне розташування об'єктів, вантажопідйомність автотранспорту, специфіку вантажу, терміновість та необхідні тимчасові інтервали доставки, кількість аналогічного вантажу, напрямки і т.д.

Аналіз навчальної літератури та наукових публікацій вітчизняних вчених у галузі транспортної логістики вказує на відсутність єдино] думки щодо низки термінів та понять щодо доставки вантажів.

У багатьох роботах вітчизняних вчених переважно порушуються проблеми управління транспортними потоками регіону, але проблеми використання логістики для організації та регулювання потокових процесів підприємств вивчаються недостатньо поглиблено.

Закордонна практика свідчить про те, що ефективне управління товарними потоками в країнах з розвинутою ринковою економікою ґрунтується на використанні потужних логістичних структур, що впливають на більшість процесів на підприємствах та їх оточення (управління поставками, проектування організаційних та функціональних структур підприємств, складське господарство, транспорт, виробничі процеси, управління запасами та ін.). Логістичні процеси у цих країнах розвиваються завдяки використанню інформаційних безпаперових технологій, що супроводжують рух товарів послуг. Сучасні вітчизняні методи організації системи доставки вантажів, у свою чергу, мають ряд недоліків.

Дослідження та розвиток сфери автомобільних вантажних міжнародних перевезень є надзвичайно актуальними та перспективними з погляду розвитку сучасної господарської діяльності. Необхідність практичного та теоретичного вирішення проблеми оптимізації системи доставки вантажів визначила вибір теми кваліфікаційної роботи, а також структуру, мету та завдання дослідження.

ВИСНОВОК

Розглядаючи дані про структуру валового внутрішнього продукту України щодо кінцевого використання, можна побачити і динаміку співвідношення експорту та імпорту України за останні роки. Разом із зростанням обсягів експортно-імпортних операцій, імпорт в Україні останніми роками хронічно випереджає експорт.

У 2023 році в Україну було ввезено агропродукції на 7,1 млрд дол., що майже на 13% більше, ніж у 2022 році, коли цей показник становив 6,3 млрд дол. Країни-члени ЄС утримали минулого року свої позиції основного постачальника сільськогосподарської продукції в Україну, збільшивши експорт своїх товарів на український ринок на 9% до 3,7 млрд. доларів.

Починаючи з 2017 року, перше місце в рейтингу основних постачальників агропродукції в Україну утримує Польща. Також вагому роль у вітчизняному імпорті грали: Туреччина (627 млн. дол.); Німеччина (534 млн дол.); Італія (337 млн. дол.); Норвегія (304 млн. дол.).

За останні кілька років Італія займала і досі займає позицію стабільного лідера між країнами ЄС та світу в економічному та комерційному співробітництві з Україною. В Україну імпортується безліч продуктів з Італії завдяки багатству італійської культури, кухні та промисловості. Зокрема є кілька популярних категорій продуктів, які зазвичай імпортуються з Італії до України. В першу чергу, це харчові продукти, адже Італія відома своїми високоякісними продуктами харчування, такими як оливкова олія, сири (пармезан, моцарелла), шинка, паста, соуси та інші делікатеси.

Незважаючи на те, що оливкова олія займає нішевий сегмент серед ключових рослинних олій на глобальному ринку, останніми роками його популярність набирає обертів під впливом зростаючого споживчого попиту. Основними постачальниками оливкової олії в Україну є Італія, Іспанія та Греція,

на частку яких припадає 85% усіх поставчань

Доставка оливкової олії з Італії до України може здійснюватися з використанням різних видів транспорту: морського, залізничного, автомобільного, для кожного з яких виявлено переваги та недоліки. Вибір варіанта доставки залежить від вибору пріоритету: вартості або термінів доставки. Додатковими факторами, що впливають на вибір способу доставки є рід вантажу та місцезнаходження клієнта. Тому для здійснення перевезень обрано автомобільний транспорт.

Початковим етапом для формування якісної логістичної системи компанії є проведення аналізу її діяльності, оцінка конкурентоспроможності та виявлення сильних і слабких сторін.

ТОВ "АДІТОН" – українська компанія яка пропонує послуги в сфері перевезення та митного оформлення вантажів. Компанія успішно працює з 1994 року і постійно розвивається, пропонуючи нові види послуг. «АДІТОН» пропонує весь спектр послуг з митного оформлення вантажів, що доставляються різними видами транспорту (авіаційним, морським, автомобільним і залізничним). Компанія має великий досвід у доставці будь-яких вантажів різними видами транспорту та може допомогти обрати оптимальний спосіб перевезення вантажу, виходячи з вартості та термінів доставки, а також характеру вантажу.

У сучасних умовах функціонування автотранспортних підприємств відбувається зниження об'ємів перевезень, унаслідок чого можна спостерігати ситуацію, при якій підприємства знаходяться на межі збитковості. У багатьох підприємств виникла і продовжує розвиватися проблема виживання, що загострюється конкурентною боротьбою за споживача.

Для оцінки конкурентоспроможності компанії було здійснено порівняльну характеристику компаній-конкурентів за ключовими факторами успіху на ринку транспортно-експедиторських послуг

Розгляд конкурентної позиції компанії ТОВ «АДІТОН» показав, що компанія конкурентоспроможна. Висока якість перевезення та дотримання термінів доставки є конкурентними перевагами компанії.

Розробка раціональної технології доставки оливкової олії з Італії до України була здійснена шляхом вибору раціональної схеми доставки вантажів на основі порівняння техніко-експлуатаційних показників роботи автомобіля при використанні двох різних схем.

За першим варіантом доставка товару з міста Удіне до міст України (Львів, Київ та Одеса) відбувається за маятниковими маршрутами двічі в місяць. При цьому початковим та кінцевим пунктом маршрутів є місто Львів.

За другим варіантом доставка здійснюється за кільцевим маршрутом Львів-Удіне-Львів-Київ-Одеса-Львів. Для забезпечення того ж обсягу постачання доставка повинна здійснюватись 6 разів на місяць.

Одним із етапів розробки раціональної транспортно-технологічної схеми доставки вантажів є обґрунтування вибору рухомого складу для здійснення перевезень. Загальновідомо, що на великих відстанях економічно вигідніше використовувати автомобілі більшої вантажопідйомності. Для здійснення перевезень оливкової олії, враховуючи правила та особливості перевезень даного виду вантажу, пропонуються автомобіль-тягач RENAULT 385.19 T 4 '2.2 та напівпричіп-рефрижератор FRUEHAUF вантажопідйомністю 24,6 т.

На підставі геометричних характеристик рухомого складу та ящиків з оливковою олією було визначено спосіб розміщення вантажу на піддоні та запропоновано схему розміщення транспортних одиниць вантажу в кузові напівпричепи-рефрижератора. Таким чином, в завантаженому напівпричепі можна розмістити 33 піддона, загальне завантаження становитиме 24255 кг.

Вибір варіанту доставки було здійснено на основі аналізу розрахованих техніко-експлуатаційних показників роботи автомобілів на маршрутах. Так при здійсненні перевезень за маятниковими маршрутами годинна продуктивність

становить 0,54 т/год, а за кільцевим – 0,39 т/год. Також для здійснення одного і того ж обсягу перевезень при першому варіанті загальний пробіг автомобілів за рік на 67224 км менше. Тільки коефіцієнт використання пробігу більший при другому варіанті і становить 0,53 у порівнянні з 0,5 при першому варіанті. Таким чином, більш доцільно використовувати варіант доставки з маятниковими маршрутами.

Режим праці та відпочинку водіїв при міжнародних перевезеннях було розроблено на основі вимог Європейської угоди щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення

Вибір раціональних місць заправки автомобілів на маршруті 1 дозволив забезпечити економію 70,55 євро. Так як шлях маршрутів 2 та 3 за кордоном дублюються з маршрутом 1, економія витрат на паливе на них буде аналогічно. А за рік це забезпечить економію в розмірі 5079,6 євро.

З метою підвищення ефективності керування й контролю за роботою транспортних засобів на лінії було розроблено графік руху транспортних засобів, адже правильно побудовані графіки руху:

- 1) сприяють більш раціональній організації перевезень;
- 2) забезпечують ритмічну роботу транспортних засобів, навантажувально-розвантажувальних постів і складів, узгоджену роботу диспетчерських пунктів;
- 3) підвищують дисципліну праці водіїв.

Безпека міжнародних автомобільних перевезень вимагає дотримання правил, використання належного обладнання, регулярний технічний огляд транспортних засобів і навчання водіїв у сфері безпеки дорожнього руху та перевезень. Ці небезпеки і небезпечні чинники можуть призвести до аварій, перекидання автівки, пошкодження вантажу, травмування або загибелі людей, а також до забруднення довкілля небезпечними речовинами. Тому водії та перевізники повинні дотримуватися всіх необхідних заходів безпеки, включаючи правильне навантаження, регулярну перевірку технічного стану автомобіля,

дотримання правил дорожнього руху та вимог міжнародного законодавства щодо автомобільних перевезень.

Запобіжні заходи допомагають забезпечити безпеку під час міжнародних автомобільних перевезень шляхом зменшення технічних ризиків та небезпек, пов'язаних з неправильним станом автомобіля та завантаженням вантажу. Вони спрямовані на зменшення ризиків, пов'язаних з погодними умовами, поганою якістю доріг та обмеженою видимістю, та допомагають забезпечити безпеку під час водіння у таких умовах та зменшити ймовірність виникнення аварій. Крім того, вони сприяють дотриманню законодавчих та регуляторних вимог, пов'язаних з автомобільними перевезеннями, та забезпечують відповідність міжнародним стандартам безпеки та якості. Загалом, ці запобіжні заходи сприяють безпеці та ефективності автомобільних перевезень у контексті соціальних та економічних факторів, допомагаючи зменшити ризики терористичних актів, крадіжок вантажів, недоліків технічного стану автомобілів та втоми водіїв та забезпечуючи стабільність перевезень.

Однак важливо пам'ятати, що безпека міжнародних автомобільних перевезень є неперервним процесом, і водії та перевізники повинні постійно підтримувати високі стандарти безпеки та оновлювати свої знання і практики, щоб забезпечити успішну та безпечну доставку вантажів.

Оцінка витрат перевізника з метою визначення ефекту від впровадження запропонованих заходів є одним з етапів розробки комплексу управлінських рішень з вдосконалення схеми логістичного обслуговування.

Для визначення економічних показників було розраховано виробничу програму з експлуатації рухомого складу при перевезеннях оливкової олії з Італії до України.

Було складено калькуляцію собівартості та встановлено, що витрати на перевезення складуть 7087407 грн, а собівартість 1 км – 30,89 грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Експорт та імпорт України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/eximp/>
2. 2023 року в Україні зріс вартісний вимір імпорту, але впав експорт [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/rus/news/2024/01/4/708411/>
3. Україна збільшила імпорт агропродукції: що і в кого закупаємо [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.unian.net/economics/agro/import-agroprodukcii-v-ukrainu-hto-i-u-kogo-zakupuem-12535050.html>
4. Господарсько-торговельні відносини Італія-Україна [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ccipu.org.ua/news/gospodarsyko-torgovelyni-vidnosini-italiya-ukraina>
5. Торгово-економічне та інвестиційне співробітництво України з Італійською Республікою [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://italy.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/3155-trade/torgovelno-ekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrayinoyu-ta-italiyeyu>.
6. Дія бізнес.Експортний напрямок. Італія [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://export.gov.ua/country/89-italiia>
7. УКРАЇНА – ІТАЛІЯ: АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ТОРГІВЛІ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://gmk.center/posts/ukraina-italiya-analiticheskij-obzor-torgovli/>
8. Найпопулярніші італійські товари, які імпортуються в Україну [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://pmgu.dpss.gov.ua/?p=4715>
9. Імпорт оливкової олії в Україну зріс у 3 рази [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://novavlada.info/gosudarstvo/novosti/import-olivkovogo-masla-v-ukrainu-vyros-v-3-raza-infografika>

10. Про імпортера італійських продуктів в Україну [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://olivka.com.ua/importer-italyanskih-produktov>
11. Степанова К. В. Проблеми та перспективи участі України у міжнародних морських вантажоперевезеннях [Електронний ресурс] / К. В. Степанова. – Режим доступу: http://sfrpk.at.ua/_fr/0/3038170.doc
12. Транспорт в Італії [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.geograf.com.ua/italy/541-italy-transport>
13. Дейнека О .Г. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку підприємств залізничного транспорту [Текст] / О. Г. Дейнека, О. В. Дикань, О. Г. Диколенко, Л. Н. Ганич // Збірник наукових праць УкрДАЗТ. – 2013. – Вип.135. – С.131-135.
14. Ткаченко А.М. Міжнародні автоперевезення: економічні та управлінські аспекти. — Л.: Львівський банківський коледж НБУ, 2015. — 203 с.
15. Держреєстр підприємств. ТОВ "АДІТОН" [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ukraine.com.ua/uk/egrpou/21870366/>
16. ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИЦІЙНА КОМПАНІЯ "АДІТОН" [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ua-region.com.ua/21870366>
17. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АДІТОН" [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nomis.com.ua/21870366-tovarystvo-z-obmezhenoiu-vidpovidalnistiu-aditon>
18. ТОВ «АДІТОН» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.aditon.com.ua/html/iadaaicea_adocia.html
19. 21870366 ТОВ «АДІТОН» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://opendatabot.ua/c/21870366>
20. Брайковська А. Дослідження особливостей формування ринку транспортних послуг як середовища функціонування підприємств транспорту. - Прикладна економіка, 2012, №9, с. 50-54/.

21. Методичні рекомендації до виконання маркетингово-аналітичного розділу кваліфікаційної роботи бакалаврів спеціальності 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті) / Я.В. Літвінова, Ю.І. Мельнікова; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ«ДП», 2020. – 22 с.

22. Шуліка О. О. Формування процесу доставки тарно-штучних вантажів автомобільним транспортом у міжміському сполученні на основі логістичних принципів // Збірник наукових праць Науково-практичної конференції студентів та молодих вчених з всеукраїнською участю «Логістичне управління та безпека руху на транспорті». – Сєверодонецьк, 2015. – С. 164–166

23. Піддон плоский дерев'яний. Технічні умови [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://interpaleta.com.ua/gost_9557-87.html

24. Комерційний транспорт Renault [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://spectekhnika.info/renault-premium/>

25. Короткий огляд, опис, напівпричіп-рефрижератор FRUEHAUF [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://avtotachki.com/kratkiy-obzor-opisanie-polupricip-refrizherator-fruehauf-caja-frg/>

26. Северин О. О. Визначення показника для вибору ефективної технології перевезення тарно-штучних вантажів / О. О. Северин, О. О. Шуліка, Р. В. Лисак // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Розвиток наукової думки – 2008». Т. 4.– Миколаїв: НУК, 2008. – С. 109–115.

27. Таран І.О. Методичні рекомендації до виконання технологічного розділу кваліфікаційної роботи бакалаврів спеціальності 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті) за тематикою «Вантажні перевезення» / І.О. Таран, Я.В. Літвінова; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ«ДП», 2020. – 17 с.

28. Положення про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів [Електронний ресурс]. Режим доступу:

https://ips.ligazakon.net/document/view/re18106?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress01&_ga=2.114387911.1365323251.1670760004-1919563342.1610445086

29. Положення про охорону праці [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>

30. Ризики у транспортних процесах : навч. посібник / І. О. Ткаченко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 114 с.

31. Ткаченко А.М. Міжнародні автоперевезення: економічні та управлінські аспекти. — Л.: Львівський банківський коледж НБУ, 2015. — 203 с.